

Pedagogisch project

De Kleine Icarus geeft je vleugels!

*‘Daltononderwijs biedt een leer- en leefomgeving waar kinderen
‘skills’ ontwikkelen om ondernemend, zelfstandig en
verantwoordelijk te zijn in het leven en de samenleving.’*

Inhoudstabel

0. Wat is daltononderwijs?	3
1. De bouwstenen van onze visie	3
1.1 Algemeen	3
1.2 De vijf daltonpijlers in DKl	4
1.3 Pedagogisch project van het GO!	5
2. Onze visie in praktijk	6
2.1. Eén doorgaande lijn	6
2.2. Dalton op schoolniveau: democratisch en zelfsturend	6
2.3. Onderwijs op maat	6
3. Dalton op klasniveau	7
3.1. Kleuterafdeling	7
K0 – De Kevertjes	8
K1 – De Vlinders	9
K2 – De Bijtjes	10
K3 – De Libellen	11
3.2 Lagere afdeling	12
L1 – De Pinguïns	14
L2 – De Zwaluwen	14
L3 – De Paradijsvogels	15
L4 – De Flamingo's	15
L5 – De Kraanvogels	16
L6 – De Torenvalken	16
3.3 Daltonvaardigheden tijdens de lessen LO.	17
4. Bijlagen	18
Bijlage 1: daglijn	18
Bijlage 2: zelfstandig aan de slag met 'loose parts'	19
Bijlage 3: peutertuintje	20
Bijlage 4: planbord	21
Bijlage 5: maatjesbord	22
Bijlage 6: taakbord (tweede kleuterklas)	23
Bijlage 7: taakbord (derde kleuterklas)	24
Bijlage 8: taakbord (eerste graad)	25
Bijlage 9: taaktijdkast	26
Bijlage 10: agenda en taakbrief (eerste graad)	27
Bijlage 11: leescircuit (tweede graad)	30
Bijlage 12: weektaak/agenda (tweede graad)	31
Bijlage 13: weektaak/agenda (derde graad)	33
Bijlage 14: huishoudelijke taken	35

0. Wat is daltononderwijs?

Helen Parkhurst (1887-1973) is de grondlegster van het daltononderwijs. Ze werkte van 1905 tot 1913 op verschillende lagere scholen. In haar eerste job moest ze op een plattelandsschool als enige leerkracht aan 45 leerlingen in de leeftijd van 6 tot en met 16 jaar, lesgeven. Bijgevolg zocht ze een manier om iedereen zo optimaal mogelijk te onderwijzen.

Ze kwam tot een even simpele als ingenieuze oplossing en doorbrak de voorgeschreven bepalingen van het lesrooster en de leerstof. Ze vroeg de kinderen **zelf te kiezen** uit de aangeboden leerstof, eigen leerprogramma's te maken en vertelde hen dat zij altijd hulp konden vragen aan haar of aan andere kinderen. Leerling en leerkracht gingen een **samenwerkingsverband** aan. De leerling kreeg de **vrijheid** om binnen een bepaald kader aan een leerdoel te werken. De leerkracht bood hulp waar nodig. Helen koos voor **individualiserend onderwijs** in plaats van frontaal klassikaal les te geven.

In 1914 krijgt Parkhurst verlof om naar Rome te gaan voor een training van drie maanden bij Maria Montessori. Als in 1915 Montessori naar Californië komt, treedt Parkhurst op als haar assistent. Tot 1918 is Parkhurst vervolgens de belangrijkste vertegenwoordiger van Montessori in de Verenigde Staten. Daarna maakt Parkhurst zich gedeeltelijk los van Montessori om haar eigen weg te kunnen gaan.

Dit pakt zo goed uit dat men haar in 1920 vraagt haar methode ook in te voeren in de Highschool voor jongens en meisjes in het stadje Dalton, Massachusetts. Door de experimenten op deze school krijgen Parkhursts ideeën de naam *Dalton Laboratory Plan*.

1. De bouwstenen van onze visie

1.1 Algemeen

Visie

De Kleine Icarus is een daltonschool van het gemeenschapsonderwijs en onderscheidt zich van het reguliere basisonderwijs door de vijf daltonwaarden: **zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, effectiviteit, reflectie, samenwerken**. Ons hoger doel is dat kinderen zich ontwikkelen tot **zelfstandige, mondige en kritische wereldburgers**. Een leerling wordt uitgedaagd **het beste uit zichzelf te halen**. Onze schoolslogan draagt dit uit: "DKI geeft je kind vleugels!" Met de volgende kernkwaliteiten onderscheiden wij ons van andere scholen: innovatief, kritisch, ondernemend, communicatief, luisterbereid, flexibel, zorgzaam (op maat van elk kind), professioneel.

Missie

Daltononderwijs staat voor een **brede vorming** (zowel cognitief, cultureel, sportief en sociaal emotioneel) die bijdraagt aan een sterke persoonsontwikkeling. Het onderwijs is **adaptief**, past bij de leerlingen en uitnodigt uit om op basis van zelfvertrouwen uitdagingen aan te gaan om zich verder te ontwikkelen. Het kritisch, onderzoekend benaderen van moderne ontwikkelingen en inzichten is op een daltonschool vanzelfsprekend. Daarmee gaat het daltononderwijs voortdurend **met zijn tijd mee**, zonder de doelmatigheid van onderwijs en de inbreng van een ondernemende leerling uit het oog te verliezen.

1.2 De vijf daltonpijlers in DKl

VRIJHEID EN VERANTWOORDELIJKHEID

"Freedom and responsibility together perform the miracle"

Vrijheid in gebondenheid betekent dat leerlingen hun taakwerk **zelf organiseren**, binnen de eisen die daaraan gesteld worden (tijdslimiet, werkafspraken, keuzemogelijkheden, schoolregels). Vrijheid betekent dus niet dat alles mag en kan. De leerkracht stelt wel degelijk grenzen. Een leerling werkt **doelgericht** aan een taak en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert **het probleemoplossend denken** van leerlingen.

ZELFSTANDIGHEID

"Experience is the best and indeed the only real teacher"

Kinderen zijn nieuwsgierige wezens en ontdekken graag zelf nieuwe dingen. De weektaak geeft ze daarvoor de ruimte. De leerkrachten nemen de tijd om hun leerlingen goed te leren kennen. Zo kan die een takenpakket samenstellen die kinderen de kans geeft om **actief zelfstandig problemen op te lossen**. Daardoor leren ze creatief denken en handelen.

SAMENWERKING

"The school functions as a social community"

In het dagelijks leven werken we constant samen met andere mensen, die we niet altijd zelf kunnen kiezen. **Samenwerken** is dan ook een belangrijke pijler binnen onze daltonschool. Door samen met hun medeleerlingen aan taken en projecten te werken, leren ze hoe ze elkaar kunnen **helpen** en **ondersteunen**. Ze leren **respectvol** omgaan met anderen en naar elkaar te **luisteren**. Tijdens de lessen worden **coöperatieve werkvormen** gebruikt, zo leren de leerlingen van en met elkaar.

REFLECTIE

"I would be the first to hear welcome criticism"

Reflecteren over eigen (leer)gedrag, keuzes, taken en samenwerking is zowel bij leerlingen als bij leerkrachten een basishouding. Want door na te denken over jouw eigen handelen, kan je groeien. De leerlingen reflecteren over hun taken, de moeilijkheidsgraad en tijd van opdrachten, de samenwerking in een groep, hun bijdrage aan een project, ... Hier wordt ook een gesprek met de leerkracht (of met hun medeleerlingen) aan gekoppeld. Op deze manier leren ze zichzelf en het takenpakket beter inschatten.

EFFECTIVITEIT

Dalton is een "Efficiency measure"

Helen Parkhurst wilde met haar 'dalton Plan' het schoolse leren **doelmatiger** maken. Daarbij is het daltononderwijs gericht op een effectiviteit: effectieve inzet van tijd, mankracht en middelen. Het belangrijkste onderdeel om dit te bereiken is de taak. Een taak op maat houdt de leerling doelmatig en functioneel bezig met zijn ontwikkeling. Kinderen worden als het ware kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid uitvoeren. De leerkracht zorgt voor de nodige materialen en een duidelijk klasmanagement.

1.3 Pedagogisch project van het GO!

Samen leren samenleven:

Het GO! heeft de grondwettelijke opdracht om **neutraal onderwijs** aan te bieden. Dat betekent dat de filosofische, ideologische en levensbeschouwelijke opvattingen van de lerenden en hun ouders geëerbiedigd worden. Neutraliteit betekent niet dat individuen neutraal of kleurloos zijn, maar wel dat we uitgaan van een diversiteit aan levensbeschouwelijke perspectieven.

Het GO! voedt op tot **actief burgerschap** door respect, oprechtheid, gelijkwaardigheid, openheid, engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen. Het PPGO! staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld en beoogt gelijke kansen bij de maximale ontplooiing en vorming van persoonlijkheden.

Daarbij streven we ernaar dat wie in het GO! gevormd en ontwikkeld is, de volgende eigenschappen heeft:

- kijkt met een **open geest**, zonder vooroordelen, en toont belangstelling en **respect** voor ieders mening en bestaande verschillen;
- toont zich **authentiek en integer** in het samenleven met anderen, door eerlijk en respectvol uit te komen voor eigen ideeën en overtuigingen;
- huldigt de **gelijkwaardigheid** van mensen en de **emancipatie** van elk individu niet enkel als principe, maar spant zich ook in om ze te verwezenlijken;
- is betrokken bij de sociale werkelijkheid, dat wil zeggen:
 - eerbiedigt de **universele rechten van de mens** en zijn fundamentele vrijheden en draagt bij tot hun realisatie;
 - handelt volgens **democratische waarden** en instellingen;
 - verzet zich tegen maatschappelijke ongelijkheden en zet zich in voor **sociale rechtvaardigheid**.
- is **mondig en kritisch** en kan ideeën helder, genuanceerd en respectvol uiten;
- is bereid om **een leven lang en levensbreed te leren**.

Met het PPGO! wil het GO! elk individu gelijke kansen bieden om zich te ontwikkelen.

2. Onze visie in praktijk

2.1. Eén doorgaande lijn

De kernwaarden van dalton vind je in alle klassen terug. Ze worden doorheen de jaren opgebouwd. Zo leren de allerkleinsten in de instapklas **zelfstandig** hun spullen verzamelen en opruimen. In de derde kleuterklas **plannen** ze al vier taakjes per week in. De kinderen van het lager leren zichzelf inschalen en kiezen hun werkplek en -methode om **effectief** tot leren te komen. Tijdens de daltonkring, taaktijd of een kindcontact **reflecteren** de kinderen over hun leerproces: wat ging goed, waar kan ik nog in groeien? Kinderen nemen huishoudelijke taken op. In de derde graad krijgen ze bijvoorbeeld de **verantwoordelijkheid** over de slapende peuters, de medebegeleiding van de jongste kleuters in de naschoolse opvang.

Elke klas maakt een eigen **portfolio**. Hier brengen kinderen en leerkracht de leerlijn van wereldoriëntatie, STEM en muzische vorming in beeld.

2.2. Dalton op schoolniveau: democratisch en zelfsturend

Onze klassen zijn in drie 'bouwen' onderverdeeld: de onderbouw (K0 en K1), middenbouw (K2, K3, L1 en L2) en bovenbouw (L3, L4, L5 en L6)

Er is een sterke **samenwerking per bouw en graad**, waardoor we goed kunnen inzetten op:

- teamteaching
- coaching
- talentgerichte aanpak
- onderwijs op maat
- projectwerk met twee klassen
- gemeenschappelijke werkruimtes
- ...

2.3. Onderwijs op maat

We houden rekening met de **noden en onderwijsbehoeften van elk kind**. Zo vragen sommige leerlingen meer ondersteuning voor de basisleerstof, terwijl anderen meer uitdaging nodig hebben. Alle leerlingen krijgen via de weektaak een **geïndividualiseerd takenpakket**, waarmee ze afwisselend klassikaal, zelfstandig of samen met hun maatje aan de slag gaan. De aanpak is op maat van elk kind.

Kinderen die meer ondersteuning nodig hebben, kunnen rekenen op extra hulp van het **zorgteam**. Zij springen bij op de klasvloer, helpen de leerkrachten de juiste werkvormen, materialen en hulpmiddelen in te zetten. De klas- en zorgleerkracht **coachen** kinderen tijdens taaktijd, de daltonkring en kindcontacten.

De zorgleerkracht organiseert klasexterne **curriculum differentiatie wiskunde** voor de derde graad en een klasoverschrijdende **leesclub**. Hij/zij promoot leesplezier via de schoolbibliotheek, begeleidt kinderen vanaf het vierde leerjaar bij het gebruik van voorleessoftware **SPRINT**.

Voor **meer- en hoogbegaafde kinderen** wordt tijdens de dagelijkse klaswerking 50 tot 70% van de reguliere leerstof beperkt tot de essentie (compacting). De kinderen krijgen verdiepingsoefeningen, extra materiaal via een verrijkingsmap voor taal en wiskunde of eigen onderzoek tijdens (dalton)taaktijd. In een externe verrijkingsklas '**het Kraaiennest**' krijgen ze twee keer per week uitdagende leerstof wiskunde, taal, WO, leren leren, sociale vaardigheden en filosoferen via **geïntegreerde projectwerking**.

3. Dalton op klasniveau

3.1. Kleuterafdeling

Naast dalton ook Reggio Emilia

De Reggio Emilia pedagogiek heeft oog voor de talenten van het kind én de wijze waarop een kind zich ontwikkelt. Pedagogoog Loris Malaguzzi spreekt van drie pedagogen:

- Kinderen leren het meest van elkaar: zij zijn elkaars eerste pedagoog.
- De volwassenen zijn de tweede pedagoog: er is een heel sterke interactie tussen kind en begeleider.
- De ruimte en de aangeboden materialen hebben eveneens ook een eigen pedagogische waarde.

Kinderen raken eraan gewend **zelfstandig** hun materiaal te pakken, op te ruimen en probleempjes op te lossen. In de klas en de zaal worden **samen** allerlei opvoedende spelletjes gespeeld.

Ook kleuterturnen, ritmiek, schrijfdans, muzikale vormingslessen en poppenkast staan op het programma. We gaan dagelijks naar buiten, zolang het weer het toelaat.

In de klas heeft het kind de **vrijheid** om in de hoeken te spelen en doet het een enorme hoeveelheid ervaring op waar hij of zij samen met de juf over **reflecteert**.

Thema's

In de kleuterklassen werken we per klas of klasoverschrijdend thema's uit in **3 weken**: een inloopweek, verwerkweek en afsluitweek. Meestal vertrekken we vanuit een **prentenboek**. Tijdens de inloopweek brengen kleuters materiaal mee rond het verhaal, waarmee we aan de slag gaan. We kleden de klas(hoeken) in/aan en proberen het verhaal te laten 'leven'. Er worden een aantal **focuswoorden** geselecteerd, die we dagelijks herhalen en regelmatig laten terugkomen in het hoekenwerk. Tijdens de afsluitweek gaan we na of alle woorden verworven zijn bij de kleuters. Op het einde van het thema, komt het boek samen met de nieuwe woordenschat terecht in de boekenhoek van de klas. Zo krijgen de kinderen telkens de kans nog eens terug te kijken op de voorbije thema's. Het **woordenschatboek** verhuist op het einde van het jaar mee naar de volgende klas om verder aangevuld te worden door de collega's, samen met de kinderen.

Pedagogisch documenteren

Pedagogische documentatie maakt de leerprocessen van de kinderen zichtbaar en daardoor bespreekbaar voor de begeleidsters/ leerkrachten, maar ook voor de kinderen en hun ouders. Zij leggen de **verschillende stappen in de leerprocessen** vast in beeld en op schrift. Hiervoor maken wij gebruik van digitale presentaties. Door met de kinderen naar dit materiaal te kijken, wordt reflectie op het eigen leerproces mogelijk.

K0 – De Kevertjes

Dagindeling	De kinderen bekijken in het begin van de dag de dagindeling in grove lijn: 'in de klas, op de speelplaats, slapen, eten'. (zie bijlage 1)
Zelfstandigheid	Tijdens het hoekenwerk kiezen de kinderen een hoekje. In de open kasten staan kleine dienbladen met materiaal. (zie bijlage 2) De kinderen kunnen deze zelf uit de kast nemen en nadien weer opruimen. Ze hebben ook de vrijheid om in de andere klas, in de gang of op het terras (zie bijlage 3) te gaan spelen. Aan de hand van stappenplannen leren de kinderen zelf hun neus snuiten, hun jas aandoen, naar het toilet gaan en hun handen wassen. Kinderen steken zelf alles in het vakje of in de boekentas na het eten en drinken van de tussendoortjes.
Samenwerken	In de instapklas hebben de kinderen nog geen vast maatje. Het woord 'maatje' komt wel dagelijks aan bod. Ze kiezen vaak een kleuter om samen naar de eetzaal te gaan, hen te helpen, samen te spelen, naar het toilet te gaan, ... We moedigen het beroep doen op een maatje aan alvorens hulp te vragen en krijgen van een leerkracht. De peuters mogen tijdens het hoekenwerk steeds naar de 1ste kleuterklas gaan. Daar worden ze uitgedaagd samen te spelen of werken op niveau van de eerste kleuterklas.
Verantwoordelijkheid	In de kring wordt elke dag een ' maatje van de dag ' gekozen. Dat kindje mag helpen met allerlei taakjes in de klas: stoelen onder de tafel zetten, tafels afwassen, opruimbel laten horen, fruitdoosjes uitdelen, ...
Reflectie	De kinderen leren hoe ze met verschillende materialen moeten omgaan door te ontdekken en te experimenteren . Ze leren nadenken over hoe ze hun spullen moeten opruimen en waarom het op die manier moet.
Effectiviteit	Bij de kleuters zijn we vaak bezig met het vergroten van de zelfstandigheid van de kinderen. Zo wordt er veel voorgetoond of samen gedaan en uiteindelijk leren de kinderen de activiteit zelfstandig uit te voeren.

K1 – De Vlinders

Dagindeling	In de eerste kleuterklas werken we met dagritmekaarten , een planbord en dag/weektaken. (zie bijlage 4) De kleuters krijgen één taakje per week . Deze taak wordt gevisualiseerd, besproken en opgehangen boven het takenbord
Zelfstandigheid	De kleuters bepalen zelfstandig op welke dag ze een taak willen maken. Tijdens het hoekenwerk kiezen de kinderen zelfstandig een hoekje , waar ze aan de slag kunnen met diverse uitdagende, stimulerende materialen. Daarmee gaan ze experimenterend aan de slag, ervaren, beleven plezier en ontwikkelen hun kunnen. Ze hebben ook de vrijheid om in de andere klas, in de gang of op het terras te spelen.
Samenwerken	De kleuters mogen altijd de hulp invoeren van een andere kleuter wanneer iets niet lukt. Soms maken ze een taakje met hun maatje . Het maatjesbord (zie bijlage 5) verandert om de maand.
Verantwoordelijkheid	Vanaf september kiest elke kleuter een huishoudelijke taak waar ze telkens één week verantwoordelijk voor zijn.
Reflectie	Na het voltooien van een taakje voert de juf een controle uit en bespreekt met de kleuter hoe het verlopen is. Was het leuk, was het moeilijk? Een smileymagneet wordt nadien door de kleuter naast hun foto opgehangen.
Effectiviteit	De klassen zijn zo ingericht dat alle spullen binnen handbereik liggen en de kinderen zo min mogelijk de hulp van de leerkracht nodig hebben. Er wordt veel voorgetoond of samen gedaan en uiteindelijk leren de kinderen de activiteit zelfstandig uit te voeren. Daarnaast leren de kinderen ook hoe ze met verschillende materialen moeten omgaan. Ze leren na te denken over hoe ze hun spullen moeten opruimen en waarom het op die manier moet .

Dagindeling	In de tweede kleuterklas wordt er met dagritmekaarten , een planbord en dag/weektaken gewerkt. De leerling voert 1 of 2 taken uit voor het einde van de week. Ze plannen zelf op welke dag ze welk taakje willen maken.
Zelfstandigheid	De kleuter werkt zelfstandig aan de taak , maar kan hulp invoeren van een medekleuter of van de juf. De kleuter toont telkens het taakje aan de juf. De kleuter ruimt steeds zelfstandig het materiaal op en hangt het juiste kleur van de dag bij zijn foto aan het daltonbord (zie bijlage 6). De kleuter kent de afspraken van het daltonbord en voert deze zelfstandig uit.
Samenwerken	De kleuter leert zaken delen . Hij/zij mag steeds hulp invoeren wanneer iets niet lukt en kan zijn/haar taakje samen met een maatje uitvoeren. De kleuters behouden 3 weken hetzelfde maatje.
Verantwoordelijkheid	De kleuter leert dat hij verantwoordelijk is voor een taak . Hij/zij heeft een week de tijd om 2 taken uit te voeren. Om de twee weken worden de huishoudelijke taken opnieuw verdeeld.
Reflectie	Als een taakje uitgevoerd is, evalueren zij dit met een smiley . Driemaal per week is er een daltonkring : - Wat ging goed? - Waar ligt een groeikans? Naar het einde van het schooljaar zien we al de eerste stappen naar zelfreflectie .
Effectiviteit	In de iedere kleuterklas hangt een daglijn , waarop alle activiteiten van de dag staan afgebeeld. Dit maakt het dagverloop voorspelbaar: kleuters weten wat er die dag op het programma staat. Op het daltonbord is elke taak gevisualiseerd. Bij het begin van de week worden deze taken klassikaal besproken. Zo krijgen de kleuters ook zicht op het doel van elke taak.

Dagindeling	Er wordt met dagritmekaarten , een planbord en dag/weektaken gewerkt. De kleuter plant op dinsdag in welke taak hij/zij gaat doen. Kleuters werken aan hun taken tijdens daltonwerktijd . Dit moment wordt gevisualiseerd op de daglijn a.d.h.v. een pictogram. (zie bijlage 7)
Zelfstandigheid	De kleuters kunnen zelfstandig materiaal nemen en aan hun taak werken . Ze mogen de hulp invoeren van hun maatje of van de leerkracht. De kinderen plannen vier taakjes in, verspreid over de week. Dit bouwen we op doorheen het jaar. Ze proberen problemen die ze ondervinden eerst zelf op te lossen . Daarna mogen ze hulp vragen. Op geregelde tijdstippen doet de leerkracht een bloemenkrans aan: dit geeft een visueel signaal dat hij/zij even niet beschikbaar is (uitgestelde aandacht). Dan vragen de kleuters enkel hulp aan hun maatje of een vriendje.
Samenwerken	De kleuters leren materialen delen met elkaar. Ze mogen altijd de hulp invoeren van hun maatje of een andere kleuter wanneer iets niet lukt. De kleuters brengen groepswerken tot een goed einde en leren samen taakjes plannen. Maatjes worden steeds om de twee weken gewisseld.
Verantwoordelijkheid	Om de twee weken krijgen de kleuters een nieuwe huishoudelijke taak . Zo leren dat zij verantwoordelijk zijn voor wat ze doen. Ze zijn bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het halen en opruimen van materiaal .
Reflectie	Als een kleuter klaar is met zijn/haar taak, komt hij/zij dit tonen aan de leerkracht. Dit is de eerste evaluatie . Pas daarna hangen de kinderen een smiley op het planbord: zo reflecteren ze over zichzelf, de uitvoering van de taak . Elke dag wordt het daltonbord klassikaal overlopen. Driemaal per week houden we een daltonkring : - Wat ging goed? - Waar liggen groeikansen?
Effectiviteit	In de iedere kleuterklas hangt een daglijn , waarop alle activiteiten van de dag staan afgebeeld. Dit maakt het dagverloop voorspelbaar: kleuters weten wat er die dag op het programma staat. Op het daltonbord is elke taak gevisualiseerd. Bij het begin van de week worden deze taken klassikaal besproken. Zo krijgen de kleuters ook zicht op het doel van elke taak.

3.2 Lagere afdeling

De taakbrief/weektaak

Naast de lessen waar kinderen instructies kunnen of moeten volgen, verwerken zij een aantal taken zelfstandig tijdens **taaktijd**. Deze manier van leerstofverwerking is een essentieel onderdeel binnen het daltonconcept. Afhankelijk van de leeftijd en de hoeveelheid leerstof, worden de taken bepaald. Deze worden opgebouwd doorheen de jaren.

Het taakbord, de taakbrief en/of de **weektaak**, helpen de leerlingen bij het plannen, reflecteren en evalueren.

Op de taakbrief staan opdrachten die de leerling binnen een bepaalde periode moet maken. Er zijn 4 soorten taken:

- ✓ **Geheugentaken:**
De leerlingen leren een onderdeel van de leerstof automatiseren of leren iets van buiten (een gedicht, lied, de provincies, ...). Deze taak wordt samen met het maatje ingestudeerd.
- ✓ **Kringtaken:**
Deze taak maken de leerlingen aan de hand van een stappenplan in hun kringboek. Dit boek groeit per graad mee.
Voorbeelden: nieuwsvinder, lezer, schrijver, onderzoeker, ...
- ✓ **Keuzetaak/Eigen project:**
In de eerste graad is de keuzetaak gebaseerd op de dieren van de axenroos. Vanaf de tweede graad verandert deze taak in een 'eigen project'. Aan de hand van een stappenplan maken de leerlingen een presentatie over een onderwerp dat hen enorm interesseert. Ze maken hierbij een infoposter en voeren een doe-opdracht uit. Dit kan zelfstandig of in groep worden uitgewerkt.
- ✓ **Eigen taak:**
Dit is een taak die remediërend of verdiepend is. Ieder kind (of klein groepje) krijgt hier een andere taak op maat.

In elke klas wordt gewerkt met een **weekrooster**. Dit is een rooster waarop de kinderen zien wat die dag gepland staat. Deze roosters hangen op een centrale plaats in de klas.

Iedere dag van de week wordt aangegeven met een vaste **dagkleur**. Dit gebeurt reeds vanaf de kleuterklas. Deze kleuren structureren de week voor de kinderen, wat hen helpt de tijd te ordenen en een planning te maken.

Naast taaktijd komen de **daltonvaardigheden** ook aan bod in het **totale dagelijkse lesgeven**. Door zichzelf in te schalen, krijgen ze eigenaarschap over hun leren. Ze leren hulp vragen en de juiste hulpmiddelen raadplegen bij moeilijkheden. Ze kiezen hun eigen werkplek in de buurt van de leerkracht of juist alleen in de gang of stille werkruimte. Het verantwoordelijk omgaan met deze vrijheden zorgt ervoor dat ze efficiënt leren.

Expliciet directe instructie

Deze manier van lesgeven en differentiëren is **effectief** (leerlingen leren goed) en **efficiënt** (leerlingen leren snel). Het vraagt een **actieve betrokkenheid van elke leerling**:

- Er zijn **korte lesfasen** en **veel afwisseling**: lerende leerling i.p.v. pratende leerkracht.
- **Succeservaringen** staan centraal waardoor de leerlingen geleidelijk aan zelfstandiger worden.

Alle leerlingen doen mee aan de **klassikale instructie**. Daarna gaat een groep kinderen de leerstof **zelfstandig verwerken**, zodat de leerkracht tijd heeft om de andere leerlingen **verlengde instructie** te geven. Voor de snellere kinderen is er **verrijking- en verdiepingsstof** voorzien.

Bij deze vorm van differentiatie is de klas in drie niveaus verdeeld:

- verlengde instructie;
- begeleid zelfstandig werken;
- zelfstandig werken.

Deze aanpak kan gebruikt worden voor alle vakgebieden, alle leeftijden en alle leerjaren.

Voordelen van deze vorm van differentiëren:

- ✓ kinderen mogen zo lang mogelijk meedoen met de klas als nodig, waardoor ze profiteren van de instructie en interactie in de groep.
- ✓ de groep blijft bij elkaar. Hierdoor benutten alle leerlingen de instructietijd optimaal.
- ✓ de leerlingen van verschillende niveaus leren van en met elkaar, bijvoorbeeld maatjeswerk tijdens zelfstandig werk.

L1 – De Pinguïns

L2 – De Zwaluwen

Dagindeling	Op maandag bespreken we het weekrooster (zie bijlage 8) en de daltondoelen in de kijker met de kinderen. Iedere ochtend lichten we (een deel van) de lessen van de dag uit: wat gaan we leren, hoe gaan we het leren, wat wordt er verwacht? Dagelijks starten we met het leescircuit.
Zelfstandigheid	De leerlingen maken zelf de keuze om de leerstof zelfstandig of met hulp van een maatje/leerkracht te verwerken. Dit maken ze kenbaar a.d.h.v. hun foto's op het planbord. Ze plannen de taken op de taakbrief zelfstandig en voeren die uit. De kinderen nemen de materialen uit de taaktijdkast (bijlage 9) en maken de oefeningen op een zelfgekozen werkplek. Bij problemen proberen ze zelf een oplossing te bedenken of vragen ze eerst raad aan hun maatje.
Samenwerken	Sommige taken op de taakbrief (zie bijlage 10) worden samen met een maatje gemaakt. Ze overleggen wanneer ze welke taak gaan doen. Er wordt om de 2 weken gewisseld van maatje. Tijdens de schoolprojecten werken de kinderen klasoverschrijdend.
Verantwoordelijkheid	De leerlingen zijn verantwoordelijk om per dagdeel hun taken te plannen en correct uit te voeren binnen de aangegeven tijd. Elke twee weken krijgen de leerlingen een huishoudelijke taak, waar zij verantwoordelijk voor zijn.
Reflectie	Op het einde van de voormiddag volgt er een reflectiemoment. Tijdens dit moment reflecteren de leerlingen of ze de vooropgestelde doelen/taken bereikt hebben en hoe dat proces verliep. Tijdens de klasvergadering gaan kinderen nadenken over hun eigen gedrag en handelen.
Effectiviteit	We streven een optimale leeromgeving voor de leerlingen na. Zo kunnen de leerlingen verantwoorde keuzes maken ten opzichte van materialen, tijd en planning. Door te werken in 3 niveaus (EDI) gaan we handelingsgericht te werk en op maat van elk kind. Bij elke les worden de doelen vooropgesteld, zo gaan de leerlingen gericht aan het werk.

L3 – De Paradijsvogels

L4 – De Flamingo's

Dagindeling

Op maandag wordt met de kinderen het **weekrooster** en eventuele bijzonderheden besproken. De **daltondoelen** in de kijker worden aangehaald. Er is een vaste **weekstructuur**. Dagelijks starten we met het **leescircuit** (zie bijlage 11).

De leerlingen worden gestimuleerd hun **lessen zelf in te plannen en zelfstandig te maken**.

Zelfstandigheid

In de tweede graad werken de kinderen met een **weektaak** (zie bijlage 12). Op de weektaak staat de **weekplanning** en de **taakbrief**. Ze leren zelfstandig plannen en bekijken hun taken.

Elke morgen worden de geplande lessen besproken. Aan de hand van de doelen van de les schalen zij zichzelf in. Dit doen zij op het **planbord**.

Sommige lessen volgen ze verplicht mee.

Bij problemen vragen ze steeds eerst raad aan hun maatje.

Samenwerken

Sommige taken worden **samen met een maatje** gemaakt. Dus wordt er samen overlegd welke activiteit ze wanneer inplannen.

Er wordt om de twee weken gewisseld van maatje.

Tijdens de **schoolprojecten** werken de kinderen **klasoverschrijdend**.

Verantwoordelijkheid

Om de twee weken krijgen de leerlingen een **huishoudelijke taak**.

Ook zijn de leerlingen verantwoordelijk voor het **inplannen** van het werk, het zelf **nakijken** en **zorgen dat het werk op tijd is afgewerkt**.

De leerlingen kiezen hun **eigen werkplek**. Ze zijn verantwoordelijk om zich vb. in de gang ook aan de gemaakte afspraken te houden.

Reflectie

Op het einde van de dag **evalueren** we de **doelen** op de **weektaak**.

Na elk project of eigen project gaan de kinderen **zichzelf en/of hun groep evalueren**. Tijdens de **klasvergadering** reflecteren kinderen over hun eigen gedrag en handelen.

Effectiviteit

We streven een **optimale leeromgeving** voor de leerlingen na. Zo kunnen de leerlingen verantwoorde keuzes maken ten opzichte van materialen, tijd en planning. Door te werken in 3 niveaus (**EDI**) gaan we **handelingsgericht** te werk en **op maat van elk kind**. Bij elke les worden de **doelen vooropgesteld**, zo gaan de leerlingen gericht aan het werk.

L5 – De Kraanvogels

L6 – De Torenvalken

Dagindeling

Op maandag wordt met de kinderen het **weekrooster** overlopen. De **daltondoelen** in de kijker worden aangehaald. Er is een vaste **weekstructuur**. De leerlingen worden gestimuleerd om te beslissen welke **lessen ze zelf kunnen plannen en zelfstandig kunnen maken**. Vier keer per week start de dag met een **leesmoment**.

Zelfstandigheid

Ook in de derde graad werken de kinderen met een **weektaak**. Op de weektaak staat de weekplanning en de taakbrief (zie bijlage 13). Ze leren **zelfstandig plannen** en bekijken welke lessen ze zelfstandig mogen uitvoeren, welke ze moeten meevolgen met de leerkracht en wanneer ze mogen samenwerken. Bij problemen vragen ze eerst raad aan hun maatje.

Samenwerken

Sommige taken worden **samen met een maatje** gemaakt. Bijgevolg moeten ze overleggen welke activiteit ze wanneer gaan doen. Er wordt om de twee weken gewisseld van maatje. Tijdens de **schoolprojecten** werken de kinderen **klasoverschrijdend**.

Verantwoordelijkheid

Om de twee weken krijgen de leerlingen een **huishoudelijke taak** (zie bijlage 14). De leerlingen zijn verantwoordelijk voor het **inplannen** van het werk, het zelf **nakijken** en **zorgen dat het werk op tijd is afgewerkt**. Ze kiezen hun **eigen werkplek** en respecteren ook hier de schoolafspraken. Over de middag zijn ze **verantwoordelijk voor de slapende peuters, ze kunnen** zich partij stellen voor de **leerlingenraad** en verzorgen **rondleidingen** voor geïnteresseerde ouders.

Reflectie

Op het einde van de week **evalueren** we de **doelen** van de **weektaak**. Na elk thema, (eigen) project gaan de kinderen zichzelf en/of hun groep **evalueren**. Tijdens de **klasvergadering** reflecteren over hun eigen gedrag en handelen.

Effectiviteit

We streven een **optimale leeromgeving** voor de leerlingen na. Zo kunnen de leerlingen verantwoorde keuzes maken ten opzichte van materialen, tijd en planning. Door te werken in 3 niveaus (**EDI**) gaan we **handelingsgericht** te werk en **op maat van elk kind**. Bij elke les worden de **doelen vooropgesteld**, zo gaan de leerlingen gericht aan het werk.

3.3 Daltonvaardigheden tijdens de lessen LO.

Tijdens de lessen LO passen we evenzeer de daltonpijl toe. Hieronder een voorbeeld van een mogelijke lesopbouw.

Werken in drie 'vakken'

Vak 1	Vak 2	Vak 3
zelfstandigheid/ samenwerken/ verantwoordelijkheid/ vrijheid	samenwerking/ verantwoordelijkheid/ vrijheid	nieuwe oefenstof/ reflectie
<i>Experimenteren rond badminton</i>	<i>Spelen een balspel</i>	<i>Aanleren handenstand</i>

In **vak 1** kunnen de leerlingen zich uitleven **volgens hun eigen kunnen**. Ze voeren de oefenstof **zelfstandig** uit, zonder tussenkomst van de leerkracht. Sommige spelen een wedstrijdje tegen elkaar, andere oefenen individueel op hun techniek. We variëren hier vaak in moeilijkheidsgraad.

Vak 2 gaat voornamelijk over **samenwerking**. Dit wil zeggen dat de leerlingen hier een gekend (bal)spel uitvoeren **zonder dat de leerkracht expliciet aanwezig is**. Vanaf de oudere klassen delen de leerlingen hun eigen groepen in en starten vlot het spel. Wanneer er conflicten ontstaan, grijpt de leerkracht in. Hierbij legt hij/zij de nadruk op samenspel en fairplay.

In **vak 3** staat **nieuwe oefenstof** centraal. De leerkracht brengt in een kleinere groep de oefenstof aan, zodat deze vlotter kan ingeoefend worden.

Elk vak wordt +/- 10min uitgevoerd.

4. Bijlagen

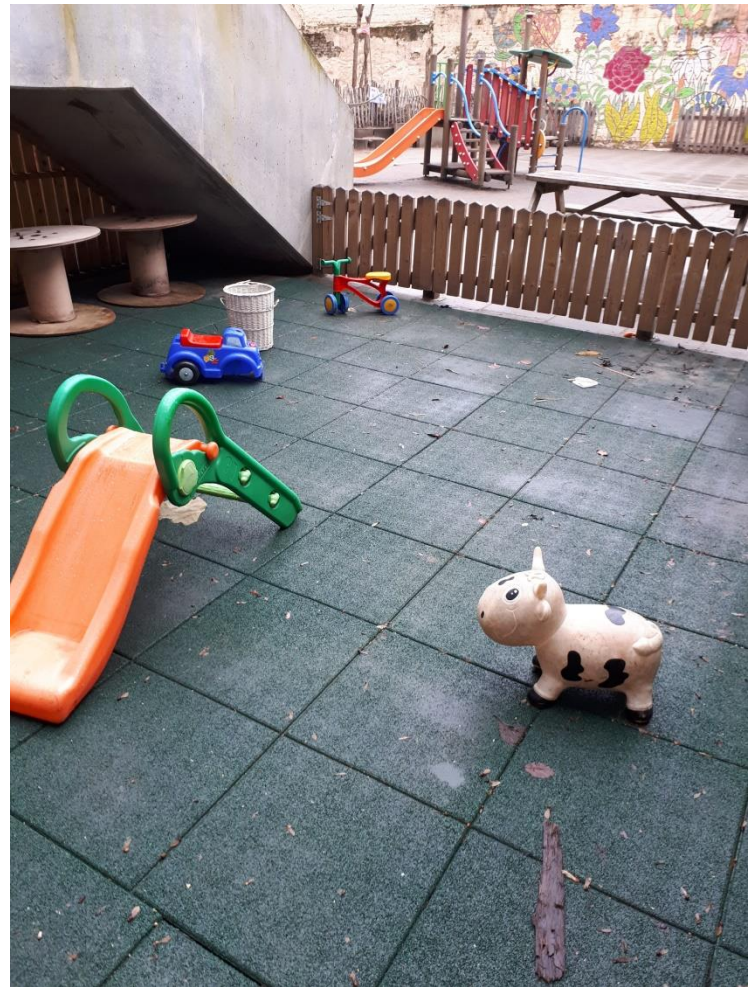
Bijlage 1: daglijn

Bijlage 2: zelfstandig aan de slag met 'loose parts'

Bijlage 3: peutertuintje

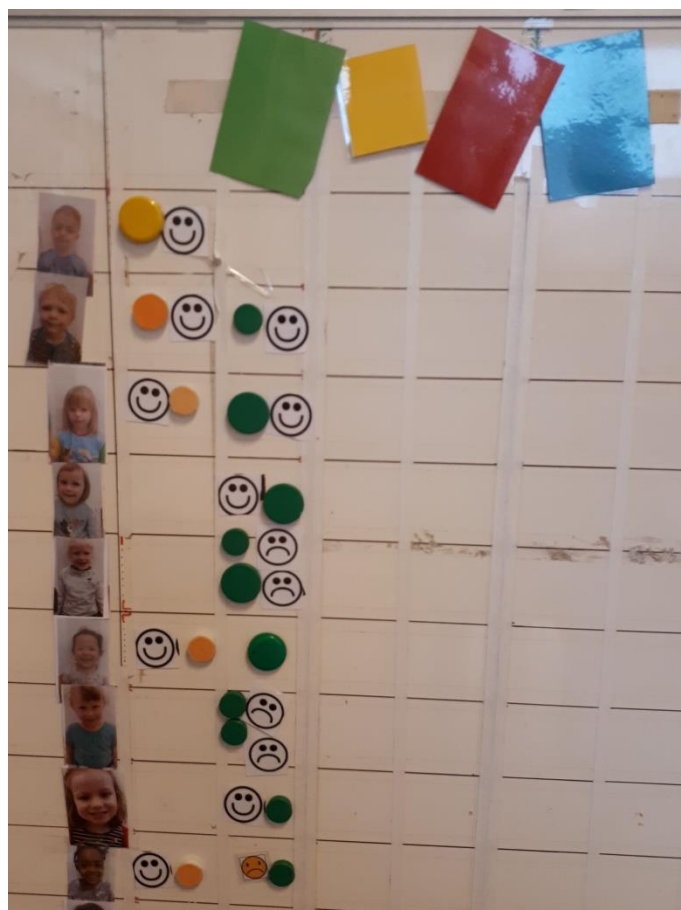
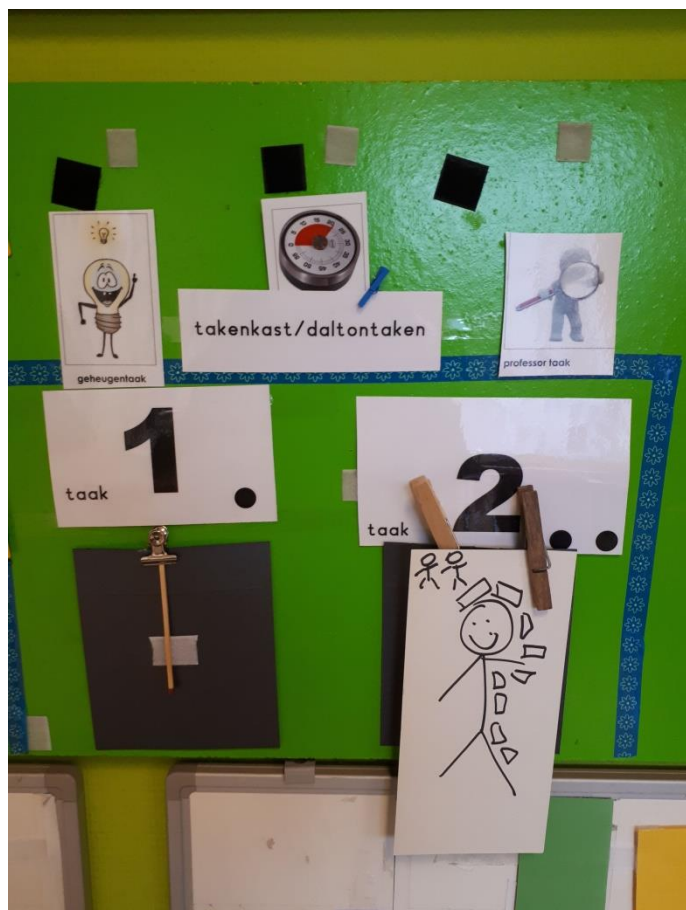

Bijlage 4: planbord

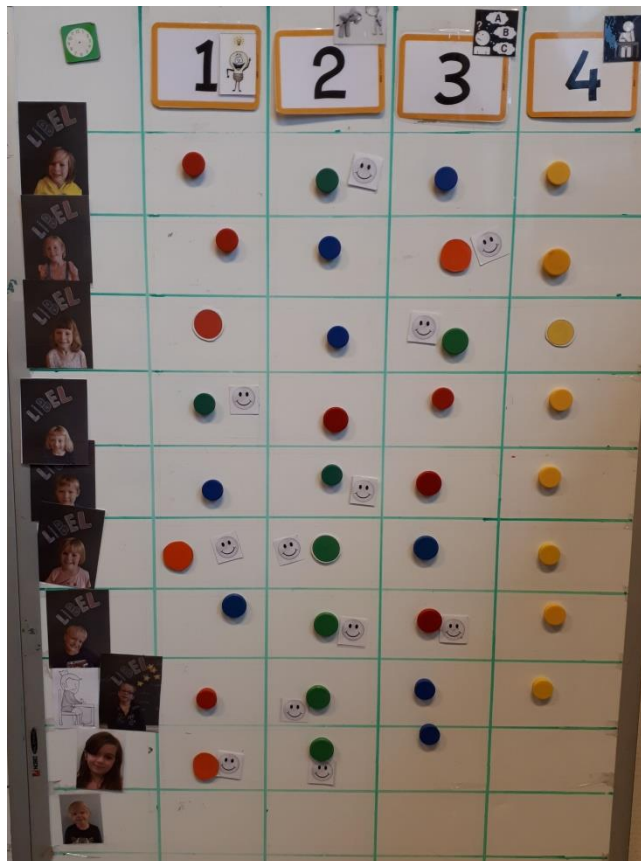

Bijlage 6: taakbord (tweede kleuterklas)

Bijlage 7: taakbord (derde kleuterklas)

Bijlage 8: taakbord (eerste graad)

Bijlage 10: agenda en taakbrief (eerste graad)

	Uitstap, meebrengen, varia	Opmerkingen juf en ouders	Hoe ging het lezen? (thuis)	Handtekening ouders
<i>Maandag 14 december</i>		Tekst _____ elke dag luidop lezen. _____ _____		
<i>Dinsdag 15 december</i>	Turnen	_____ _____ _____		
<i>Woensdag 16 december</i>	WW-show	Dictee: Woordpakket 11 (vandaag) _____ _____ _____		
<i>Donderdag 17 december</i>		_____ _____ _____		
<i>Vrijdag 18 december</i>	Turnen	_____ _____ _____		

Vergeet-mij-nietjes		W.O.-thema
○ Om het lezen van de kinderen te verbeteren, vragen we om dagelijks <u>minimum 15 minuten luidop</u> te lezen. Dit kunnen teksten, woordrijen, boeken, e.d. zijn. Gebruik de leesbingo om tijdens de vakantie voldoende te lezen. ○ Data: 21/12/2020 - 03/01/2021 = Kerstvakantie		<u>WO: Herhaling</u> De lln herhalen op een speelse manier de leerstof van de voorbije maanden (Kahoot, spelletjes, ...). We nemen deel aan allez chantez (online)!

T A A K B R I E F

Dalton in de kijker Ik kan goed samenwerken met mijn maatje				
Maandag 50'	Dinsdag 25'	Woensdag 25'	Donderdag 25'	Vrijdag XXX
			Kringtaak	xxxx
Taak		Wat?		Klaar! ☺ of ☹
1 	Geheugentaak Inoefenen woordpakket			
2 	Keuzetaak Axendier van deze week: _____ TAAK _____			
3 	Kringtaak 0 Lezer 0 Illustrator 0 Nieuwsvinder 0 Professor 0 Schrijver 0 Onderzoeker			
4 	Eigen taak _____			

Bijlage 11: leescircuit (tweede graad)

Bijlage 12: weektaak/agenda (tweede graad)

Maandag 23 november

Lezen ⌚ 08.35 - 09.00	Leescircuit	☐
Taaktijd ⌚ 09.00 - 09.25	Weekrooster bespreken	☐
Spelling ⌚ 09.25 - 10.15	Werkwoorden 2	☐
Cijferen ⌚ 10.40 - 11.30	Blok 2 les 16: Cijferend vermenigvuldigen	☐
WO ⌚ 11.30 - 12.20	Nieuw thema	☐
Taaktijd ⌚ 13.35 - 14.25	Taaktijd	☐
WO ⌚ 14.40 - 15.30	Wat is een vogel?	☐

Vrijdag 27 november

Dictee ⌚ 09.00 - 09.25	Toets werkwoorden 2	☐
Meetkunde	Hernaming: soorten driehoeken, vierhoeken & rechthoeken	☐
Godsdienst/zedenleer/islam ⌚ 10.40 - 12.20	Godsdienst/ zedenleer/ islam	☐
voorzien ⌚ 13.35 - 13.50	De ergste juffen en meesters van de wereld	☐
Kring ⌚ 13.50 - 14.20	Daltonkring	☐
WO ⌚ 14.20 - 15.00	Orde in het dierenrijk	☐

Dinsdag 24 november

Lezen ⌚ 08.35 - 09.00	Leescircuit	☐
Flamingovergadering ⌚ 09.00 - 09.25	Kringleider: Emma	☐
Taaktijd ⌚ 09.25 - 10.15	Taaktijd	☐
Hoofdrekenen ⌚ 11.30 - 12.00	Blok 2 les 16: Delen met getallen tot 10 00	☐
voorzien ⌚ 13.15 - 13.30	De ergste juffen en meesters van de wereld	☐
WO ⌚ 13.30 - 15.10	Soorten snauwen en poten	☐

Woensdag 25 november

Nieuwsbegrip ⌚ 08.35 - 09.25	Tekst zonnestraat/nieuwsbegrip	☐
Meetkunde ⌚ 09.25 - 10.15	De zijden van driehoeken	☐
Muzische vorming ⌚ 10.40 - 12.20	Lied: In een Spaanse villa + nieuwjaarsbrief knutselen	☐

Donderdag 26 november

Lezen ⌚ 08.35 - 09.00	Technisch lezen bij juf	☐
Begrijpend lezen ⌚ 09.00 - 09.25	Afwerken tekst woensdag	☐
Begrijpend lezen ⌚ 10.40 - 11.30	Klim en win!	☐
Taaktijd ⌚ 11.30 - 12.20	Taaktijd	☐
Turnen ⌚ 13.35 - 14.25	Turnen	☐
voorzien ⌚ 14.25 - 14.40	De ergste juffen en meesters van de wereld	☐
Taaktijd ⌚ 14.40 - 15.30	Reflectie	☐

Taaktijd

Geheugentaak	(25 min. - samen) Malle getallen	☐
Geheugentaak	(25 min. - samen) Warrige woorden	☐
Kringtaak	(60 min. - alleen/samen) O schrijver O nieuwsvinder O lezer O illustrator O professor	☐
Eigen taak	(25 min. - alleen) Bingel: eigen taak week 50	☐
Eigen taak	(25 min. - alleen) kom MAANDAG bij juf	☐
Reflectie	Samen op donderdag	☐

Doelen

Begrijpend lezen	Vragen i/vm de tekst beantwoorden	☐
Hoofdrekenen	Zelfstandig een handige oplossingswijze kiezen bij optellingen en aftrekkingen.	☐
Hoofdrekenen	In aangeboden situaties de bewerking herkennen.	☐
Meetkunde	Kunnen de omtrek van veelhoeken berekenen.	☐
Meten en metend rekenen	Kunnen de analoge klok lezen tot op de minuut nauwkeurig.	☐
Rekenverhalen	In aangeboden situaties een vermenigvuldiging herkennen.	☐
Spelling	Kunnen vrije klinkers a, e, o, u in open lettergreep van meerlettergrepen en samengestelde woorden correct schrijven.	☐

Opmerkingen

- * Studente Louise komt een weekje lesgeven (zie Glimme).
 - * Dinsdag meebrengen:
Bloem, rozijnen, margarine (boter), een kom, touw
Satéprikkers, een lepel
 - * Woensdagnamiddag lees je de tekst van nieuwsbegrip.
 - * Vrijdag is er dictie van woordpakket 8.
 - * BINGEL!
 - * Toetsen laten tekenen
- Hulstaak:

Wil je nog iets schrijven?

Bijlage 13: weektaak/agenda (derde graad)

Maandag 7 december

Lezen ⌚ 08.35 - 09.05	Voorlezen + lezen in eigen boek	☐
Spelling ⌚ 09.05 - 09.55	WP6	☐
Luisteren ⌚ 09.55 - 10.15	Karrewiet	☐
Pauze ⌚ 10.15 - 10.40	Speeltijd	☐
Cijferen ⌚ 10.40 - 11.30	B3L1: Cijferend delen	☐
Frans ⌚ 11.30 - 12.20	Une carte d'identité	☐
Pauze ⌚ 12.20 - 13.35	Middagpauze	☐
WO ⌚ 13.35 - 14.35	Eerlijke handel	☐
Taaktijd ⌚ 14.35 - 15.30	Taken plannen en opstarten	☐

Donderdag 10 december

Nieuwsbegrip ⌚ 08.35 - 09.25	Toets begrijpend lezen	☐
Hoofdrekenen ⌚ 09.25 - 10.15	B3L7: handig vermenigvuldigen	☐
Pauze ⌚ 10.15 - 10.40	Speeltijd	☐
Frans ⌚ 10.40 - 11.30	Herhaling planète Tahiti	☐
Taaktijd ⌚ 11.30 - 12.20	werken aan taken	☐
Pauze ⌚ 12.20 - 13.35	Middagpauze	☐
WO ⌚ 13.35 - 15.00	afwerken thema eerlijke handel	☐
Lezen ⌚ 15.00 - 15.30	Voorlezen + vrij lezen	☐

Vrijdag 11 december

Dinsdag 8 december

Turnen ⌚ 08.35 - 09.25	met juf Laurence	☐
Taalbeschouwing ⌚ 09.25 - 10.00	Het naamwoordelijk gezegde.	☐
Torenavalkenvergadering ⌚ 10.00 - 10.15	Donderwolven, pluimen, deetjes,... stelling: wat vinden jullie van het vaccin?	☐
Pauze ⌚ 10.15 - 10.40	Speeltijd	☐
Hoofdrekenen ⌚ 10.40 - 11.30	B3L4: Operaties bij factoren bij vermenigvuldigen	☐
WO ⌚ 11.30 - 12.20	Eerlijke handel	☐
Pauze ⌚ 12.20 - 13.35	Middagpauze	☐
Frans ⌚ 13.35 - 14.25	Tu habites où?	☐
Taaktijd ⌚ 14.25 - 15.30	Werken aan taken	☐

Lezen ⌚ 08.35 - 09.00	Leescircuit	☐
Frans ⌚ 09.00 - 09.25	Toets planète 4: les 1 en 2	☐
Ik oefen! ⌚ 09.25 - 10.15	Oefenles 6	☐
Pauze ⌚ 10.15 - 10.40	Speeltijd	☐
Kring ⌚ 10.40 - 11.30	Projecten kort voorstellen + enkele nieuwsvinders	☐
Turnen ⌚ 11.30 - 12.20	met juf Laurence	☐
Pauze ⌚ 12.20 - 13.35	Middagpauze	☐
Muzische vorming ⌚ 13.35 - 15.00	Deel 2: nieuwjaarsbrief (TOPSECRET)	☐

Woensdag 9 december

Godsdienst/zedenleer/Islam ⌚ 08.35 - 10.15	met jullie juffen en meester	☐
Pauze ⌚ 10.15 - 10.40	Speeltijd	☐
Rekenverhalen ⌚ 10.40 - 11.30	B3L5: Vraagstukken over inhoud, gewicht en geld	☐
Taaktijd ⌚ 11.30 - 12.20	werken aan taken	☐

Taaktijd

 Geheugentaak	(25 min) maak de begrippenlijst van 'eerlijke handel' samen met je maatje. Goede voorbereiding op de toets!	☒
 Geheugentaak	(25 min) oefen je nieuwjaarsbrief met je maatje.	☐
 Eigen project	(2x50min) Werk aan stap 3 van je eigen project: het product! Volg goed de stappen in jullie bundel. Kom zeggen welk product je gaat maken vooraleer je er aan begint.	☒
 Eigen taak	(25 min) Schrijf de woordjes van Frans (p. 61) in je mooiste schrift. Kan je ze al allemaal?	☒

Doelen

Frans	Ik kan enkele goede vragen in het Frans stellen.	☐
Hoofdrekenen	Ik ken enkele trucjes om sneller te kunnen hoofdrekenen.	☐
Spelling	Ik kan woorden zoals fabrikant correct schrijven.	☐
Taaktijd	Ik gebruik mijn eigen talenten om klasgenoten te helpen.	☐
Torenavalkenvergadering	Ik kan mijn eigen mening uiten tijdens de vergadering.	☐
WO	Ik kan met eigen woorden uitleggen wat eerlijke handel is.	☐

Opmerkingen

Taak Frans: de kinderen nemen deze week een interview van jullie af. Dit mag doorgemaild worden naar: lisa.neyt@outlook.com
Lukt het niet? Geef een seintje!

17/12: toets eerlijke handel

Om ons winterfeestje nog gezelliger te maken, doen we dit jaar terug mee met.... Secret Santa! Elke leerling van de klas koopt een kleinigheidje voor iemand anders van de klas. Het blijft geheim voor wie je een cadeautje koopt. (opgelet: maximum bedrag 5 euro)

Na de kerstvakantie gaan jullie een boekbespreking maken. Laat juf voor de vakantie weten welk boek je kiest.

Wil je nog iets schrijven?

Bijlage 14: huishoudelijke taken

